

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Manuskript 6214

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 27-28.

Stockholm den 6 Juli 1911.

4:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år... kr. 4:50 $\frac{1}{4}$ år... kr. 2:50 $\frac{1}{6}$ " " " 3:50 $\frac{1}{4}$ " " " 1:25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. ————— Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11-12. ————— Sthlm 1911, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. ————— Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	---	---

Från världens rösträttsfält.

Något af hvad kvinnor gjort under året 1910-1911 från juni till juni.

Det har ju ordats rätt mycket därom att Reverend Anna Shaw fått tala i en kyrka i Stockholm och att hon icke fått tala i någon kyrka i Norge, och det kan då vara af intresse att höra, huruledes en kvinna, Reverend Rowena Morse, som under det gångna året prestvigts i Chicago, verkligen erhållit sin teologie doktorsgrad vid ett tyskt universitet. Det är Jena, som varit fördomsfritt nog att första gången meddela denna grad åt en kvinna. I Amerika finnas ju som bekant många kvinnliga präster, men äfven där hafva nya kyrkliga värdigheter under året tilldelats kvinnor. Reverend Maria Jones har exempelvis varit den första kvinna, som installerats till pastor vid en s. k. "Congregational" kyrka i Connecticut och tillika den första kvinnliga studeranden vid Smiths Kollegium, som erhållit egen kyrka, och Reverend Florence Buck är likaledes den första kvinna, som erhållit eget pastorat i Alabama. Från den "högkonservativa" Trinitykyrkan uti Seattle i den nya rösträttsstaten, Washington har vid senaste kyrkostämman valts en kvinnlig suppleant till det stiftsmöte, som snart skall hållas i Tacoma. Och ordföranden vid stämman betonade särskildt, att ehuru kvinnor äro valbara, var det såvidt han visste första gången inom episkopala kyrkan, som någon kvinna valts till ombud vid ett stiftsmöte. Äfven i England hafva ett par kvinnor framträdt på kyrkligt område, och det är därvid att märka, att båda dessa kvinnor särskildt gjort sig kända som förkämpar för K. P. R. Reverend

Gertrud von Petzold var den första kvinna i England, som erhöi någon bestämd befattning vid en engelsk frikyrka, och hon har nu efter en vistelse i Amerika, där hon tagit del i ett halft hundra rösträttsdebatter, erhållit sin egen Unitariska församling i Birmingham. Miss Frances Melville är den första kvinna som aflagt teologie kandidatexamen i Skottland. Hon hade förut tagit filosofie doktorsgraden vid universitetet i Edinburg och är en af dem, som grundat "de skotska universitetens F. K. P. R.", som bland sina styrelsemedlemmar räknar Skottlands första filosofie kandidat och doktor samt likaledes dess första juris licentiat.

Och när kvinnor slagit igenom på det teologiska området, som sist upplåtits för dem, är det mindre underligt att de erhållit utmärkelser i andra fakulteter. För doktor Marie Stopes har en särskild lärstol i palæobotanik inrättats vid universitetet i Manchester på grund af hennes förtjänstfulla arbeten om fossila växter. En kvinna har vid universitetet i Glasgow förordnats till biträdande examinator i logik och moralfilosofi och en annan kvinna utnämnts till meddirektör vid engelska arkeologiska skolan i Rom. För första gången sedan universitetet i Toronto instiftades hafva kvinnor blifvit medlemmar af dess "Senat". Miss Gertrude Lawler och Miss Charlotte Ross äro valda af filosofiska fakulteten vid universitetskollegiet och doktor Stowe-Gullen af det medicinska, samtliga med acklamation. I Tyskland har kejsarens pris,

"den mest eftersträfvade utmärkelsen vid Berlins universitet" heter det, för första gången eröfrats af en kvinna, och grefvinnan Marie Linden är den första tyska kvinna, som kvalificerat till ernående af professorstitel. För att erhålla denna har hon vänt sig till universitetet i Bonn, och ingen af professorerna hade något att invända mot att upptaga henne till kollega, ehuru Undervisningsdepartementet i Preussen har vägrat sin tillåtelse. Undervisningsdepartementet i andra länder äro mera tillmötesgående. Så skrefs det från Ungern i oktober 1910: "Årets största händelse är utnämmandet af den första kvinnliga universitetsläraren. Doktor Irene Markleiter, medlem af Ungerns L. K. P. R. alltsedan dess början, har blifvit professor i oftalmologi vid universitetet i Kolozswar". Och angående doktor Chaterine Panagiotaten, Greklands första kvinnliga läkare, som nu blifvit den första kvinnliga läraren vid universitetet i Athen berättas en för kvinnornas sträfvande efter oberoende rätt betecknande anekdot. Sedan doktor Panagiotaten slutat sina examina, arbetade hon vid sjukhus i Egypten och ådrog sig särskild uppmärksamhet genom sina studier och sin behandling af koleran. — Men då hon återbördats till Athen och höll sin första föreläsning vid universitetet (som docent, icke som professor) mottogs hon med ropen: "Försvinn till köket!" Den fientliga demonstrationen kom dock från därtill lejda motståndare till kvinnosaken, och universitetets rektor protesterade mot tilltaget, hvarjämte studenterna bildade en frivillig skyddsvakt kring talarinnan.

På många andra gebit än universitetens omförmåles också att kvinnor gjort sin insats. Vid Tekniska Högskolan i Charlottenburg vid Berlin, var den enda student, som vid årets vårpröfning tog sin examen med utmärkelse, en kvinna, Fräulein Giebel, som ämnar ägna sig åt brobyggnader, och Miss Graynella Packer har blifvit förordnad att sköta den trådlösa telegrafan ombord på en oceanångare. Det är en större heder för en kvinna att utses till en dylik befattning än man strax tänker, ty det säges ju ofta att kvinnorna sakna den ansvarskänsla, som måste vara oskiljaktlig från offentliga befattningar, och att det just är denna brist på ansvarskänsla, som gör att kvinnor alltid måste stanna vid underordnade ställningar. Det skulle ju emellertid kunna hända, att bristen ej är organisk utan att det rent af varit bristen på ansvar, som vållat den. Resonnemanget kan emellertid icke slutföras här, om det ens någonsin kan det — som resonnemanget. Emellertid har den, som sköter den trådlösa telegrafan ombord på ett fartyg, en post af så högt ansvar, att alla kvinnor måste önska Miss Packer såväl det mod, den fasthet och uthållighet som erfordras, som ock att dessa egenskaper måtte blifva beständiga hos henne, om de skulle prövas till det yttersta. Mindre farliga, men dock ansvarsfulla, äro andra ledande poster, som blifvit öfverlämnade åt kvinnor under året. En kvinna — den första i Irland — har blifvit ordförande i en municipalnämnd, en annan för första gången sekreterare i ett engelskt grefskapsråd och en tredje vald till ordförande för de "engelska lärarnas nationalförening", första gången en kvinna nått denna hederspost. Och en rätt egendomlig

utnämning omtalas från Paris, där M:me Lazardelle efter särskildt meddeladt tillstånd af undervisningsministern utsetts till lärarinna för de soldater vid garnisonen i Paris, som äro analfabeter. M:me Lazardelle är nämligen ryska, och naturligtvis hafva åtskilliga tidningar ironiskt frågat, "om det ej finns skolmästare — eller skolmamseller i Frankrike?" Från Paris meddelas också, att de med glädje konstatera "en ny och viktig utvidgning af kvinnans verksamhetsfält", då den bekanta M:me Paquin valts till v. ordförande i ett stort förbund af manliga och kvinnliga skradderiarbetare. Och från Schweiz gifves ett måhända obetydligt, men alldeles afgjort bevis för att kvinnorna, trots ett måhända naturligt motstånd, arbeta sig fram till att erkännas som medborgare. Till La Française skrives så här: "För första gången har man vid folkräkningen i Zürich använt sig af kvinnor som offentliga tjänstemän. År 1900 sökte tvänne kvinnor dylika befattningar, men erhöilo dem icke."

Det har väl aldrig kunnat nekas att icke kvinnor och barn stå i ett visst nära förhållande till hvarandra, men att låta kvinnor utöfva ett offentligt, lagligt erkänt inflytande på dessa barns uppfostran har varit svårare att åstadkomma. Den första rösträtt kvinnor erhöilo var emellertid i skolfrågor i Kentucky år 1838 — åt "änkor med barn i skolåldern", och under det gångna året ha helt nya rättigheter i skolfrågor meddelats åt kvinnor på skilda håll. Fräulein Hermine Maas i Nürnberg är den första tyska kvinna, som blifvit utnämnd till skolläkare, och under den nyligen i Paris hållna kongressen för skolhygien blefvo tvänne kvinnor doktor Helen Mc. Murthy i Toronto och M:lle Joteyko i Brüssel valda till medlemmar af den Internationella styrelsen, första gången kvinnor invalts i denna styrelse. — Och för att till sist komma till det fält, som förr så uteslutande nästan varit mannens, må det tillåtas mig att nämna tvänne instanser af erkännande åt kvinnliga förmågor. Förra året dekorerades M:me Pauline Kergonard och M:me Fustado Heine med hederslegionen, och det sades att de voro de första kvinnor, som erhållit denna utmärkelse. Det har emellertid sedermera upplysts att målarinnan Rosa Bonheur var den första, att hon erhöil den af kejsarinnan Eugénie under dennas tillfälliga regentskap år 1859 och att det var en fullt medveten hyllning af kvinnan-kejsarinnan åt kvinnan-geniet. Och efter en kretsgång, som började med att Reverend Anna Shaw icke fick predika i Norge, faller det sig lämpligt och godt att berätta, hur vårt grannland, som i allt hedrar sina kvinnors duglighet, såsom den första kvinnliga medlemmen i "Videnskabernes Selskab" upptagit doktor Christine Bonnevie, konservator vid universitetet i Kristiania.

Ellen Wester.

Det är för att framtidens möjligheter synas oss så stora och lockande, en återgång till det förflutna så omöjlig, ett passivt bifall till det förhandenvarande så dödsbringande, som vi i dag på alla håll höja vårt sällsamma nya rop: »Gif oss arbete och den undervisning, som gör oss skickliga till arbete.»

Olive Schreiner (»Kvinnan och arbetet«).

Juvel- Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

DAGNYS LÄSARE
 böra gynna
DAGNYS ANNONSÖRER

Finlands kvinnor som medborgare.

Föredrag vid rösträttskongressen i Stockholm af dr Tekla Hultin.

Det är allmänt bekant, att beviljandet af politiska rättigheter åt kvinnorna i Finland berodde på en spontan viljeakt hos det finska folket. Det skedde under den politiska storstrejken 1905. Men det skulle vara oriktigt att anse de finska kvinnornas politiska rättigheter såsom ett tillfälligt resultat af en folkrörelse — eller af en revolution, såsom man sagt. Faktum är, att denna reform var sedan länge förberedd. Det måste vidare ihågkommas, att den finska landtdag, som år 1906 genomförde reformen, icke var en radikal organisation utan en ständsrepresentation af mera ålderdomlig sammansättning än någon annan i Europa existerande representantförsamling. Det var den representationsform, som Finland 1809 ärfde af föreningen med Sverige. Det måste vidare beaktas, att i denna församling, bestående af representanter för adeln, prästerskapet, borgarna och bönderna, ej en enda röst höjde sig mot kvinnors rösträtt och valbarhet. Finlands kvinnor ha således undgått att såsom stumma åskådare behöfva höra män öfverlägga om frågan huruvida "kvinnans bestämmelse" tillåte henne att afgifva sin röst vid valurnan.

Det frågas: hvilka erfarenheter, ur politisk synpunkt sedt, ha gjorts i Finland med afseende på kvinnorösträtten? För det första, i hvad utsträckning ha kvinnorna begagnat sig af sin rättighet att rösta?

Jag måste tillstå att man, när Finlands kvinnor 1907 för första gången hade rätt att deltaga i de politiska valen, var ängslig öfver i hvad mån de skulle begagna sig af sina rättigheter. Af detta skäl vände vi oss på valmötena hufvudsakligen till kvinnorna och framhöll för dem att rättigheten att rösta är en af medborgarskapets högsta och dyrbaraste privilegier och att stora privilegier äfven medföra stora förpliktelser. Vi talade om för dem, att miljoner af kvinnor i Europa och annorstädes sträfva efter att blifva delaktiga af denna rättighet, som beviljats oss, och att det kanske beror på oss om de, nu eller vid någon senare tidpunkt, erhålla rätt att rösta.

De finska kvinnorna gjorde sin plikt. De gingo fram till valurnorna nästan lika så samfäldt som männen. Af de kvinnor, som ha rätt att rösta, ha 55 à 60 procent deltagit i de sista fyra valen, under det att de manliga väljarna deltagit till ett procentantal af 65 à 70. Vi ha med detta tillbakavisat anklagelsen att kvinnorna skulle sakna politiska intressen.

Kvinnorösträtten har ofta anfallits af rent praktiska skäl — de olika politiska partierna ha fruktat att kvinnorna skulle sluta sig till deras motståndare. De konservativa frukta att kvinnorna — till följd af sitt impulsiva temperament — skulle dragas öfver till socialisterna; i de liberala och radikala lägren har det antagits att kvinnan, med sin mera religiösa läggning, skulle blifva en konservativ faktor. I Finland har ingen af dessa mot hvarandra stridande förutsägelser slagit in. De finska kvinnorna ha vid valen gått med de olika politiska partierna i all-

deles samma proportion som männen gjort det. Detta är den allmänna åsikten i Finland.

Detta bevisar att kvinnorna, på det hela taget, ha röstat efter samma principer som männen, d. v. s., att de äro lifvade af samma idéer, hysa samma förhoppningar — och samma fördomar — som männen. Och huru skulle det kunna vara annorlunda. Män och kvinnor äro först af allt mänskor och barn af sin tid och påverkas på samma sätt af sin generations föreställningar.

I utländska tidningar har man sett framställas den åsikten, att socialisternas stora och oväntade framgångar vid valen skulle bero på verkningar af kvinnorösträtten, men detta är i själfva verket icke fallet. De socialistiska framgångarna äro i hufvudsak beroende på att rösträtten utsträckts till de fattigare klasserna, hvilka lätt bestickas af de ljusa framtidsutsikter, som hållas upp för dem af socialisterna.

Erfarenheter från fem val visa att beviljandet af rösträtt åt kvinnorna icke orsakat någon förändring proportionsvis af de olika politiska partiernas styrka.

Motståndarna mot kvinnorösträtten ha ofta uttalat sin fruktan för att alla de kvinnliga väljarna skulle bilda ett block, hvilket genom sin majoritet af väljare skulle dominera valen. Denna fruktan har visat sig vara alldeles ogrundad. De kvinnliga väljarna i Finland ha icke — ehuru de äro i majoritet — begagnat denna majoritet för att skaffa sig själfva makt. I själfva verket har det aldrig varit fråga om att bilda ett block eller något särskildt kvinnoparti. Bildandet af ett kvinnoparti skulle, efter hvad jag kan se, ha till förutsättning ett af två ting: antingen att alla kvinnor skulle tänka lika i hvarje politisk fråga eller att kvinnorna skulle hålla sig utanför de stora politiska frågor, i hvilka de olika politiska partierna skilja sig. Båda dessa förutsättningar äro lika omöjliga. En politisk sammanslutning, baserad på kön, skulle dessutom lätt komma att leda till konflikter, till detta "köns-hat", hvilket med så stor orätt har utmålats såsom den oundvikliga konsekvensen af kvinnorösträtten. I Finland utgöra de manliga och kvinnliga väljarna ej några rivaliserande skaror. De kämpa som kamrater i samma led. Samarbete mellan män och kvinnor, såväl vid valen som inom landtdagen, kännetecknar alla de olika partierna.

Hvarje medborgare i Finland, som har rösträtt, är också valbar till landtdagen. Det är naturligt, att denna rättighet skulle sporra kvinnorna till att ställa upp kandidater ur deras egna led i ändamål att få kvinnornas särskilda önskningsfrågor framlagda för landtdagen och för att få lagar, som äro i öfverensstämmelse med dessa önskningsfrågor.

Första året kvinnor voro valbara, 1907, invaldes i landtdagen 19 kvinnliga representanter, vid följande val 25, 21, 17 och nu sist 14. Den sjunkande siffran beror på tillfälliga orsaker, till mesta del därpå, att flera af de kvinnliga representanterna på grund af sin hälsa eller

Magplågor

hufvudvärk, hämorojder m. fl. obehag förekomma ofta i förening med **trög afföring**. Ett mycket verksamt medel till lindrande häraf har SALUBRIN visat sig vara, då det användes på sätt som enligt bruksanvisningen befunnits ändamålsenliga, men för att botande skall kunna äga rum fordras att lefva rationellt och iakttaga läkares föreskrifter.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- & Färgaffärer. I parti hos Geijer & C:o, Stockholm.

af andra personliga skäl ej önska bli återvalda. Men ansvaret för att de lediga platserna ej blifvit återbesatta med kvinnor hvilat ännu på de kvinnliga väljarna.

I betraktande af att hela antalet landtdagsledamöter är 200, är antalet kvinnliga ledamöter litet. Men resultatet i Finland är dock, i jämförelse med andra länder där kvinnor äro valbara till landets representantförsamling, det fördelaktigaste af alla. Det är hufvudsakligast den proportionella valmetoden, hvilken tillämpas i Finland, som är orsak till detta.

Den proportionella valmetoden hindrar det häftiga rivalskapet mellan kandidaterna, hvilket är en följd af majoritetsval. Och vidare, när hvarje väljare kan på samma gång rösta för tre kandidater, som han eller hon place- rar i den ordning som han eller hon personligen önskar, kunna män och kvinnor lätt komma öfverens om sina kandidatlistor. Kvinnliga väljare sätta i regel en kvinna som första kandidat och en man som andra och tredje. De kvinnliga representanterna i landtdagen ha ansett det som sin särskilda plikt att, i det de understödja sitt politiska parti i politiska frågor, verka för förbättrandet af kvinnans rättsliga och ekonomiska ställning.

Motioner och petitioner ha af kvinnorna framlagts angående giftermålsålderns höjande för kvinna från 15 till 17 år; om att gifta kvinnor icke skulle stå under mannens målsmanskap och att de skulle ha rätt att, likställda med mannen, bestämma öfver barnen och den gemensamma förmögenheten; om rätt för kvinnor att inneha stats-tjänster på samma villkor som män; om rättighet för kvinnor att utöfva advokatyrtet; om utnämmande af kvinnliga sundhetsinspektörer, om moderskapsförsäkring m. m.

Andra motioner ha afsett förbättrandet af oäkta och öfvergifna barns rättsliga ställning, straff för våldtägt, reform af bestämmelser inom fängelser, mera effektivt djurskydd m. m.

De kvinnliga landtdagsrepresentanterna ha också tagit del i de stora sociala och politiska reformfrågorna. Motioner t. ex. angående förbud af tillverkning, import och försäljning af alkoholhaltiga drycker, om obligatorisk folkundervisning, om pressfrihet, rätt för judar att bli finska undersåtar och ännu andra ha framlagts såväl af de kvinnliga som manliga ledamöterna af landtdagen.

På grund af det stora antal motioner, som framlagts under de jämförelsevis korta landtdagssessionerna, så väl som på grund af de ofta återkommande upplösningarna af landtdagen, ha ännu ej alla dessa motioner hunnit behandlas. Men ehuru kvinnorna i landtdagen äro i så stor minoritet, gör deras närvaro där och vetskapen om att en stark klass af väljare står bakom dem att kvinnornas önskningsar tagas på ett helt annat sätt allvarligt än förr.

Den egentliga orsaken till att vi ej kunna peka på några större verkningar af kvinnorösträtten i Finland är emellertid de politiska system, hvilket för närvarande påtvingats Finland och hvilket förlamar allt lagstiftningsarbete och hela landets sunda utveckling. Men det måste betonas, att i vår stora brännande fråga, den om Finlands rätt till politisk själfstyrelse, om att försvara sig

gentemot den nuvarande ryska regeringens anfall, stå finska män och kvinnor af alla partier sida vid sida, i egen- skap af såväl valmän som landtdagsledamöter.

En följd af att den allmänna rösträtten utsträckts till kvinnorna är att hvarje medborgare, män som kvinnor bland folkets alla klasser, nu fullkomligt förstå hvad som är landets konstitutionella rättigheter och vikten af deras bibehållande. Hvad detta betyder för en nation, som kämpar för själfva sin existens, är tydligt för alla. I detta ligger den största betydelsen för mitt land af kvinnoröst- rätten — och icke endast för mitt land, hvarje land, som ger sina kvinnor fulla medborgerliga rättigheter, fördubblar därmed antalet af sina försvarare i kamp för frihet och rättvisa.

Ett tack från L. K. P. R.

Den nu afslutade rösträttskongressen har enligt en- stämmigt omdöme varit i alla afseenden synnerligen lyckad. Den har redan i hög grad ökat allmänhetens in- tresse för kvinnans rösträttsfråga, och kvinnorna kunna med allt skäl därpå vänta det bästa resultat för denna fråga.

För detta för vårt land och dess kvinnor så lyckosamma förlopp af kongressen står Landsföreningen för kvin- nans politiska rösträtt i stor tacksamhetsskuld till alla de kommittéer och enskilda personer som genom värdefullt och uppoftande arbete eller på annat sätt visat intresse bidragit till det goda resultatet. Då det är Landsförening- en omöjligt att nå hvar och en enskild person bedja vi att härmed få ge uttryck för vårt djupt kända tack. Särskildt rikta vi detta till medlemmarna af de kommitté- er, som haft kongressanordningarna om hand, till alla dem, som genom frikostiga penningbidrag gjort det möj- ligt att mottaga så många framstående gäster, till alla dem, som öppnat sina hem för kongressdeltagare och vi- sat dem gästfrihet, till de hotell, som under kongressvec- kan lämnat fri inkvartering, till de konstnärer, som ge- nom sin värdefulla medverkan i så eminent grad bidra- git att höja kongressens skönhetsprägel, särskildt till an- ordnarna och utställarna vid de kvinnliga konstnärernas utställning, till de personer, som för visning af Stock- holms sevärdheter och vid utflykter ställt sin kunskap och sin tid till kongressens förfogande, till alla dem, som åta- git sig det mödosamma arbetet att å kongressbyrån tillhan- dagå landsmän och främlingar med råd och upplysningar, till marskalkarna, hvars ungdomliga entusiasm och out- tröttliga arbetslust i så hög grad underlättat arbetet för dem, som anordnat kongressen, såväl som för kongress- ens deltagare. Till sist ett tack till den svenska pressen för den utomordentliga uppmärksamhet, som denna ägnat kongressen.

Stockholm i juni 1911.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Den patenterade

PUFFSÄNGEN

är delvis tillverkad af stål samt ytterst stark. Den har därjämte ett prydligt utseende, och passar för alla hem både i stad och på landet.

Begär priskurant.

PER FROMS MEK. VERKSTADS A.-B.,

Mäster-Samuelsgatan 34, STOCKHOLM.

OBS! Säljes äfven i alla möbelfärrer.

Freja-Magasinet.

Specialaffär för Damartiklar.

18 Humlegårdsgatan 18

29 Drottninggatan 29

L. K. P. R. och den politiska neutraliteten.

I sitt försvar för centralstyrelsens i L. K. P. R. beslut af 20 juni framhåller fröken Anna Whitlock att i en del högertidningar ett missförstånd gjort sig gällande i fråga om centralstyrelsens resolution angående årets val till Andra kammaren, men denna uppfattning har delats af många medlemmar af F. K. P. R., och om man granskar resolutionens ordalydelse, skall man finna att detta s. k. missförstånd icke saknar grund.

Centralstyrelsens uttalande är i sin helhet oklart och ofullständigt och de inlägg i frågan af centralstyrelsemedlemmar, som förekommit i den dagliga pressen och nu senast i Dagny, ha endast framkallat det intrycket, att centralstyrelsen icke vågar draga konsekvenserna af sitt ofvan nämnda beslut. Den senare delen af resolutionen af 20 juni lyder som bekant sålunda: "De medlemmar, hvilkas allmänna politiska åskådning hindrar dem att deltaga i detta valarbete, må etc." Med dessa ord erkänner centralstyrelsen, att den själf i och med sin nya valtaktik handlar i öfverensstämmelse med sin egen politiska åskådning. Visserligen säger fröken Whitlock: "ett uppenbart bevis för att den politiska neutraliteten icke blifvit bruten ligger däruti att ingen organisation eller individ kan samtidigt ansluta sig till två politiska organisationer". Detta är från en sida sedt fullkomligt sant, men å andra sidan: när en organisation i enlighet med sin egen politiska åskådning understöder tvenne partier på bekostnad af ett tredje parti och detta enligt centralstyrelsens eget uttalande sker med stöd af politisk åskådning, kan det då ännu bli tal om politisk neutralitet?

Om centralstyrelsen nöjt sig med den första afdelningen af sitt uttalande och endast afhandlat föreningens i dess helhet ställning till årets Andrakammarval, kunde det möjligen förklarats som en taktisk s. k. skenrörelse, framkallad af det rådande politiska läget, men centralstyrelsens förhållningsorder till de medlemmar af F. K. P. R., som icke kunna dela centralstyrelsemedlemmarnas politiska åskådning, kastar ett egendomligt ljus öfver hela uttalandet. Det låter så enkelt och klart, när fröken Whitlock i Dagny säger: "Hvarje högerkvinna i L. K. P. R. kan individuellt bestämma sin ställning till valarbetet. Sätter hon kvinnornas rösträttsfråga högre än partifrågorna etc.", men i verkligheten har högerkvinnans ställning inom L. K. P. R. genom centralstyrelsens beslut af 20 juni blifvit nästan ohållbar. Centralstyrelsen tyckes i denna fråga så mycket som möjligt vilja se bort från det inflytande kvinnan genom de utsträckta kommunala rättigheterna faktiskt redan äger på valen till Första kammaren, men just här ligger största stötestenen: Vid val till Andra kammaren — liberal eller socialist, vid de kommunala valen höger eller vänster efter behag! Är det så L. K. P. R. vill uppfostra kvinnan till politiskt ansvar? Och huru går det med högerkvinnans arbete bland sitt partis män efter resolutionen af 20 juni? Där hon förut mötts af likgiltighet eller nedärfda fördomar, skall hon nu finna öppet motstånd, då hon ju för hvar ny medlem, som hon värfvar åt L. K. P. R., "skenbart" förstärker något af de

båda partier, som äro politiska motståndare till hennes eget.

Fröken Whitlock säger vidare: "om högerpartiet upptagit vår fråga på sitt program, skulle samma taktik hafva följts." Förutsätt en liberal regering med högern som oppositionsparti. För kvinnorösträtten intresserade män inom högern sätta upp frågan på partiets program och de öfriga följa med af opportunitetsskäl. Centralstyrelsen i L. K. P. R. följer den taktik fröken Whitlock föreslår. Är det tänkbart att målmedvetna vänsterkvinnor då skulle agitera och arbeta för inval af högermän i Första kammaren? Nej!

De flesta af oss medlemmar i F. K. P. R. ha drifvits in i rörelsen af längtan att få stödja och råda, där vi se så många orättvisor, så mycket lidande, som genom klok förståelse kunde lindras; det är samhällets bästa, som ligger oss närmast, och rösträtten synes oss ett af de kraftigaste medel att nå detta mål, men det är icke det enda medlet och för hvars skull någon af oss skulle vilja förneka det parti, vi öppet erkänna oss tillhöra och som vi anse har de bästa förutsättningar för att kunna leda samhällets utveckling framåt.

Samhällets utveckling i en god och sund riktning är en mycket svårlöst fråga, den kan ses från så många sidor och hvarje politiskt parti har därför också sina fel och sina förtjänster, men hvilket parti vi än tillhöra, måste vi följa en bestämd riktlinje, det går icke an att slå fram och tillbaka som en pendel mellan stridiga uppfattningar.

"Den svenska kvinnliga rösträttsrörelsen har från första ögonblicket af sin tillvaro byggt på den politiska neutralitetens breda grund och därigenom kunnat kring sitt mål samla kvinnor från alla samhällsklasser och alla partier", så skriver fröken Whitlock i Dagny. Frågas därför, om det då varit taktiskt klokt att rubba denna kraftiga breda grund utan att förut t. ex. genom cirkulärs kringsändande ha inhämtat föreningsmedlemmarnas uppfattning af saken?

Ingen kan slutligen förneka riktigheten af fröken Whitlocks ord: alla vi, som arbeta för kvinnans politiska rösträtt, veta fullväl att våra vägar skiljas, när målet är nått,* men skall det väl behöfva göras förut?

Fröken Signe Bergman framför centralstyrelsens uppfattning, då hon i sin intervju med pressen (Aftonbladet) säger att den politiska neutraliteten och därmed samarbetet inom L. K. P. R. endast skenbart blifvit brutet, men jag fruktar att många svenska kvinnor icke kunna läsa inantill på samma sätt, utan skall det synas dem som om genom centralstyrelsens beslut af 20 juni det starka band delvis brustit, hvilket hitintills sammanhållet de svenska kvinnornas rösträttsförbund.

*) Kursiveradt af förf.

Ebba von Eckermann.

Prenumerera på DAGNY!

Uppsala mottar den internationella rösträttskongressen.

Kongressen afslutades lördagen den 17:de med Stockholms F. K. P. R:s afskedsmiddag på Saltsjöbaden, men efter kongressen voro flera utfärder anordnade, på söndagen till Gripsholm med ångaren Brevik, på tisdagen för ett 30-tal kongressister til fru Benedicks-Bruce, Visby, och på måndagen till Uppsala.

I Uppsalafärden deltog bortåt 250 kongressister, som afreste med extratåg från Stockholm såsom Uppsala F. K. P. R:s gäster. De påpassliga resekommitte-rade, doktor Malin Wester-Hallberg och fröken Blomstedt, syntes i vestibulen anvisa utländingarna och särskildt hjälpa dem, som direkt från Uppsala skulle begifva sig på Lapplandsfärden. Kl. 10,6 voro alla lyckligen uppe på fåget, som inom en timme anlände till universitetsstaden, där Uppsalaföreningens ordförande, fru Hagen, välkomnade. Allt var väl arrangeradt, hvarje deltagare hade fått mottaga en tryckt P. M. hur dagen skul'e tillbringas. Fru Hagen förde genast Miss Anna Shaw till en väntande vagn, i hvilken hon tillsammans med dr Alette Jacobs och borgmästarinnan Pettersson färdades mellan de olika sevärigheterna. Öfriga deltagare fylkade sig under fyra af studentskor burna standar, angifvande hvilket språk som ciceronerna i de fyra grupperna skul'e använda, och så satte sig skarorna i rörelse till Vestgöta och Norrlands nationshus, Carolina och slottet, de olika grupperna i olika ordning. Allt gick med den största precision och intresset var stort för såväl Codex argenteus och den gamla Eddan som studenternas klubbkaler. Miss Chrystal Macmillan, hon som förde Edinburgatudentskornas talan inför Öfverhuset, då de begärde få deltaga bland öfriga studenter i val af universitetsledamöter till parlamentet, ses här med synbart intresse göra jämförelser mellan universitetet. Frågorna falla tätt. Ha icke studentskorna särskilda colleges? Få studentskor vara medlemmar af en nation? För hundrade gången svarar väl bibliotekarien på samma frågor angående Codex, men alltid med samma älskvärdhet.

Klockan närmar sig 1, och alla samlas i Botaniska trädgården. Framme vid Linneanums trappa äro långa tebord ordnade och här äro Uppsala F. K. P. R:s medlemmar älskvärda värdinnor. De utländska gästerna uttrycka sin förtjusning, öfverallt hör man belåtna yttranden och Anna Shaw förklarar att hon aldrig ätit så goda tårtor, men så voro de också bakade af svenska rösträttskvinnor — ett femtiotal hembakta läckra tårtor, den ena öfverträffande den andra. Upplands regementes musikkår spelar svenska folkmelodier och de olika landens nationalsånger. Så önskar landskamrer Hagen från Linneanums trappa i egenskap af enda Uppsalamedlemmen af männens förening för K. P. R. på tyska gästerna välkomna. Rosika Schwimmer är med äfven här, fastän hon på aftonen skall hålla föredrag i Musikaliska Akademiens sal å Stockholms F. K. P. R:s möte; hon riktar några ord till Uppsala studentskor, dessa unga kvinnor, som fungerat som marskalkar och tillvunnit sig allas sympati, hade bevisat att studierna ej förstörde dem såsom kvin-

nor och ej heller hade deras fysiska kraft lidit af studier-na, det kunde hon själf försäkra, då hon varit med om att bli hissad af de unga marskalkarna. Hon önskade alla land sådana studentskor som Sverige ägde. Sedan Miss Janet Richards från Washington uttryckt sin glädje öfver att hemma i Amerika få förtälja om hur högt friheten skattades i Sverige och hur långt Sverige kommit på alla områden, spredo sig gästerna i den vackra trädgården. Bland närvarande universitetsmän märktes professorerna Psilander och Högbom, docenterna Alrutz och Svedelius m. fl.

Med musikkåren i tēten aftågade så alla till Odinslund. Vägen var kantad med intresserade åskådare. I Odinslund gjorde musikkåren halt och sedan alla defilerat förbi fortsattes beskådandet af sevärigheterna, Domkyrkan, Universitetshuset och Biologiska muséet. När kongressmedlemmarna inträdde i den gamla ärevördiga domkyrkan, brusade orgeltoner till mötes. Rektor Viotti visade de utländska gästerna den stora artigheten att spela under deras besök i kyrkan, och det uppskattades till fullo. Man såg the Reverend Miss Anna Shaw och mången annan sitta försjunken i tankar vid de vackra tonerna. Linnés, Svedenborgs och Gustaf Vasas grifter fingo den största uppmärksamheten. Ej så många orkade til Biologiska Muséet, men de som gingo voro desto mer intresserade. Doktor Frank Bather, den kände engelske paleontologen och kvinnorösträttsförkämpen, och en holländsk ung vetenskapskvinna zoologen dr Mia Boissevain visade särskildt intresse och icke så få skandinaver beagnade tillfället att få beundra Kolthoffs verk under sakkunnig ledning. Uppsala Drätselkammare hade gratis upplåt till muséet för kongressmedlemmarna och därutanför, liksom i hela staden, flaggades kongressen till ära. Stadsfullmäktiges ordförande, häradshöfding Gustaf Ribbing, hade i tidningarna uppmanat till flaggning och det hade hörsammats väl.

Alla samlades sedan å Gillet kl. ½5, där middagen afåts under den angenämaste stämning. Fru Hagen önskade i ett spirituellt tal på engelska de närvarande välkomna, framhållande att det här i världen finnes människor, som alltid säga nej, nej till utvecklingen, nej till lifvet, nej till barmhärtighet och rättvisa, men det finnes andra, som, rikare på hjärtats generositet, säga ja, och den dag kommer, då "the ayes shall have it", ty med glädje och tilliredsställelse skall folkopinionen och nationernas samvete slutligen afgöra att "it is so ordered". Fru Eurén, f. Eneroth, föredrog versifierade hälsningar till gästerna på engelska, franska och tyska och fru Söderman höll talet för mannen. Direktör Hagelin, som förklarade sig vara den andra uppsalamedlemmen af männens förening för K. P. R., slutade sitt tal med en uppmaning till de närvarande herrarna att höja ett uppsaliensiskt lefve för kvinnans politiska rösträtt, och fil. kand. fröken Alice Thunberg talade för de skandinaviska syst-rarna från Finland, Danmark, Norge, Island och Sverige. Talarinnan erinrade em hur mycket de skandinaviska na-

Lättast att intaga af stora och barn är Vasens

(f. d. Nordstjernans) Laxérmarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

Mjolk dagligen till afhämtning.

Oskummad för 15 öre lit.
Handskummad för 6 öre lit.

Tjock grädde för 90 öre lit.
1ma smör kr. 2,00 pr kilo.

Stockholms Mejeriaktiebolag, Klarabergsgatan 68.

Allm. Tel. Br. 5241.

tionerna inbördes gifvit hvarandra, och utgående från en norsk författares ord "Kvinnan blir ej mannens bästa vän, förrän hon delar hans bästa tankar", slutade hon med att uppmana de olika länderna att dela hvarandras bästa tankar. Fru Isachsen från Norge svarade, och sedan M:me Compain tackat å de romanska kvinnornas vägnar, höll doktor Frank Bather ett delvis humoristiskt anförande.

Ett bifall, som nästan icke ville sluta, hälsade Miss Shaw, då fru Hagen anmälde att hon skulle tala. I hennes anförande lade man märke till att hon med intresse följt allt som visats i vår gamla lärdomsstad och att hon hade i minne Gripsholm och den framställning, som legationsrådet Bildt gifvit af Sveriges historia vid besöket där på söndagen. Miss Shaw var imponerad af vår gamla kultur, en mer intresserad lyssnare än Miss Shaw får man söka efter — och en så framstående ciceron som legationsrådet Bildt finnes säkert icke med förmåga att för utländingarna framhålla vårt älskade fädernesland.

Miss Shaw bad i sitt tal att få tacka för all gästfrihet och påpekade att hon, som var från ett stort land med en liten historia, här var i ett litet land med en stor historia. Den blågula duken, som vajade utanför Gillesalen, ett vanligt stycke tyg, hvad var det som gjorde att människor höll den så kär, jo, den var uttrycket för allt som vi ägde i ett fosterland, dess kultur, lagar, språk, för den kunde människor lefva och dö, för den hade svenska män och kvinnor lefvat och dött, och det att få äga samhörighet med en flagga, en nation, att få utträta något för sitt land, det var det, som gaf lifvet värde. Men äfven kvinnorna hade offrat för detta land, äfven de hade lefvat och dött för dess flagga, vore det då ej välbetänkt att låta kvinnorna känna sig som medborgare i detta land, att gifva dem den rösträtt de begärde. Hur förkrympande är det icke, fortsatte talarinnan, att ända från barnåren få höra, "Glöm inte att du är en liten flicka" — "Det går inte an för en liten flicka", — alltid i syfte att kringskära rörelsefriheten. En man tänker aldrig i sin gärning främst på att han är man, utan får glömma sig själf för verket. Hon mindes själf från en vältalighetslektion i det teologiska gymnasiet, hurusom läraren tillsagt en af de 47 manliga adepterna att ett sådant uttryck som "Let all the world come" icke fick åtföljas endast af en handrörelse, utan rörelsen måste göras med hela armen, ända från axeln, men så fick han syn på sin kvinnliga elev och tillade — "det vill säga, om man är man, en kvinna gör alltid rörelsen endast från armbågen."

Det är något oemotståndligt medryckande i Anna Shaws sätt att interfoliera sina anföranden med humoristiskt gifna exempel, hvilka aldrig verka störande på den allvarliga undertonen i hennes varmt kända yttranden.

Före afresan kl. 9 hann man tillbringa en stund vid kaffet i stora festvåningen, och därvid underhölls gästerna af fröken Signe Widell, som tolkade Fröding på svenska och Andersen på engelska, stationsinspektoren Gedda, som föredrog sånger till luta, och en dubbelkvartett ur O. D., som uppväckte stormande jubel med sina sånger. Mevrouw Martina Kramers tackade sångarna, hvarefter upp-

brottet skedde under tonerna af "Sjung om studentens lyckliga da'r". Att ge en lefvande föreställning om allas tacksamhet och belåtenhet är omöjligt. På alla språk hördes de mest superlativa omdömen om Uppsalaföreningens gästfrihet och de in i minsta detalj utmärkta arrangeman- gen, och många voro de som upprepade Anna Shaws omdöme om dagen: "Det bästa vinet hade sparats till sist".

Amå.

Notiser.

Tionde allm. svenska flickskolemötet. Den 17, 18 och 19 instundande augusti äger det 10:de allmänna flickskolemötet rum i Falun. Mötesförhandlingarna skola hufvudsakligen röra sig omkring vikten af koncentration och ekonomisering af tid och krafter vid undervisningen. Då Falun endast kan mottaga ett begränsadt antal deltagare, torde de, som ämna sig till mötet, snarast möjligt försäkra sig om bostad. Förfrågningar angående mötet sändas under adress: Tionde flickskolemötet, Falun.

Mrs Catts afresa från Stockholm. Med Göteborg som närmaste mål lämnade den 1 juli mrs Catt i sällskap med miss Hay Stockholm. Vid Centralstationen hade samlats ett 20-tal personer för att säga henne farväl, bland hvilka märktes fru Ann Margret Holmgren, Stockholms F. K. P. R:s ordförande, fröken Anna Kleman, amerikanska ministerns fru Mrs Graves, Fräulein Rosika Schwimmer m. fl. Fru Ezaline Boheman öfverlämnade å L. K. P. R:s vägnar en präktig bukett skära rosor, en af de många vackra blomsterhyllningar Mrs Catt fick mottaga.

Insänd litteratur.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Alkohol fria måltids- och läskedrycker** jämte några lindrigt jästa drycker. Recept samlade och utgifna af *Gertrud Bergström*. August Rietz' bokhandel, Stockholm (i distribution): **Pennstreck ur Stockholmslifvet**. Verklighetskildringar af *Svesse*.

Till Dagnys prenumeranter.

I likhet med föregående år har Dagnys styrelse, för att underlätta ordnandet af semesterförhållandena på redaktionen, beslutit att under juli månad utgifva tvenne 16-sidiga dubbelnummer med respektive 14 dagars uppehåll efter hvarje. Veckans nummer är det första af dessa, det nästa utkommer den 20 dennes. Från och med den 3 augusti kommer tidningen åter ut hvarje vecka med vanligt antal sidor.

Redaktionen.

Rösträttskongressisternas Visbyfärd.

När man i lugn och ro låter en kongressveckas händelse- och intrycksrika dagar draga förbi i minnet och söker sammanfatta resultaten af allt som sagts, handlats och tänkts, kommer man till den slutsatsen, att man ej blott får räkna med de positiva händelserna utan ock med en annan ideell men ej mindre oviktig faktor: hänförelsen. Som en mot höjden sträfvande flamma från ett väldigt bål skjuter entusiasmen upp under en vecka sådan som den vi nyligen genomlevat. Och så stark är den, att den äfven griper med sig människor, hvilka hjärta och hufvud annars förbli kalla och slutna.

Entusiasmens flammor ha ibland flugit så högt att man, om man också blott tager en liten del af alla vackra ord för kontant, vid det här laget skulle kunna tro, att den svenska kvinnan vore den mest framstående, den

Bucebo, östra fasaden.

vackraste, den mest geniala af jordens alla kvinnliga väsen. Hänförelsens barometer har dock ej vid någon af Stockholmsfestligheterna med alla deras många och långa skåltal stigit i en så oroväckande grad som vid utfärden till Visby, dit fru Benedicks-Bruce inbjudit 36 af kongressdeltagarna. Faran för en katastrof var verkligen öfverhängande, och den alltid slagfärdiga Rosika Schwimmer yttrade ock i ett af sina tal för värdinnan och Visby, att gästerna noga borde tillse, att deras hjärtan vore hermetiskt tillslutna, så att ej en droppe kunde rinna öfver. Ty om blott en liten del af den entusiasm, som efter den härliga Stockholmsveckan med Visbyfärden som punkten öfver i't fyllde dem, skulle flöda öfver, torde hela Visby på ett ögonblick bli öfversvämmat och ruinerna försvinna i hafvet.

Om man nu äfven tar talarinnans impulsivitet och utländskans förtjusning öfver att för första gången se Visby i betraktande, måste dock äfven en svensk färdeltagare, hvilken liksom undertecknad redan förut känner Visby och Gotlands egenartade skönhet, instämma i alla de långväga resenärernas loford öfver färden, värdinnans och de öfriga Visbydamernas älskvärdhet, som gjorde att hela resan blef en enda följd af harmoniska, skönhetsmättade intryck och tillfällen att under den mest otvungna sam-

varo kollationera kongressveckans arbete, lägga nya planer för fortsatt arbete och stifva nya bekantskaper eller än fastare knyta vänskapsband, som säkerligen bli till stor framtida nytta för det gemensamma stora arbetet.

Fru Bruces gästfrihet började redan vid Stockholms Centralstation, där fru Anna Bugge-Wicksell på värdinnans vägnar hälsade gästerna välkomna, ombestyrde de nödiga presentationerna och placerade resenärerna i de reserverade vagnarna. Under tyvärr allt mer tilltagande regnskurar gick färden till Nynäshamn, där båten låg väntande. Hela första klassen hade reserverats för sällskapet, och så stufvades medförda filtar, kuddar, väskor och medel mot sjösjuka in i kabinerna under ett enda surr af utländska tungomål och ett enda skratt och stoj samt ett ifrigt bemödande för att få just den kojkamrat, inför

Parken vid Bucebo.

hvilken man skulle känna sig minst generad i händelse att sjösjukan skulle komma att grassera allt för svårt. Till stort beklagande saknades en af färdeltagarna vid "kajutpolleeringen". Fru Regenhartd hade försenat sig vid stationen och kom ej med, med den påföljd att fru Rudolph, som redan på hitresan blifvit bestulen på sina smycken, nu fick göra färden utan resgepäck. Men med litet god vilja ordnades också den saken, och de flesta kröpo till kojs, medan en del andra i panisk förskräckelse för den sjögång, som möjligen skulle kunna komma, föredrogo att tillbringa natten på däck.

Vid ankomsten till Visby fick fru Wicksell genast undsättning i sitt svåra värf att svara på alla de utländska gästernas intresserade frågor angående stadens historia af Visbys rösträttsdamer, hvilka in corpore samlats vid hamnen för att med en utomordentlig älskvärdhet ställa sig till förfogande som ciceroner. Efter ömsesidig presentation utdelades gul-hvita rosetter med små nålar af Gotlandsmarmor åt alla gästerna, medan Visbydamerna och dagens outtröttliga kavaljer, kapten Bolin, buro rosetter utan nålar. Strax därefter anlände fru Bruce och välkomnade på sitt enkla, hjärtliga sätt gästerna, hvarefter färden ställdes upp till Stadshotellets trädgård, där kaffeborden väntade och regementsmusiken spelade de

olika ländernas folksånger. Stämningen var trots den tidiga timman, före klockan åtta på morgonen, så animerad, att sällskapet tog sig för att marschera rundt trädgården vid marseljäsens toner. Med godt mod börjades så promenaden genom Visbys stilla gator, genom ruiner och kyrkor, genom slingrande gamla gränder, blommande trädgårdar och ner till hafvet, som dock dolde sig under en tät dimslöja. I en af ruinerna mottogos gästerna af en rad hvitklädda nunnor, som sjungande vandrade genom ruinen och på ett pittoreskt sätt förde tanken tillbaka till forna tiders kvinnor och deras lif.

Med solen höjde sig också dimman, ehuru himlen dock fortfarande såg så mulen ut, att frukostborden som dukats i trädgården utanför det "Burmeisterska huset", flyttades in i rummen. Efter den något ansträngande promenaden smakade den överdådiga frukosten utmärkt, och utländskorna begingo så godt som samt och synnerligen det vanliga felet, att betrakta smörgåsbordet som måltidens hufvudsakliga och enda rätt och voro ej litet flata när både en andra och tredje följde innan kaffet serverades ute i trädgården. Fru Bruce hade haft den goda idén att engagera några typiska bondspelmän, efter vilkas låt hambopolskan demonstrerades för det internationella sällskapet.

Efter en stunds hvila och ytterligare besiktigande af husets inre och dess skatter körde ett antal löfvade skrin-dor fram, och så bar det ut till värdinnans härliga ställe Brucebo, en halftimmas åktur från Visby. Hitintills hade färden gått utan ett enda tecken till missljud och glädjen stod snart åter högt, sedan ett olyckstillbud, som såg tämligen hotande ut, aflupit relativt lyckligt. En häst stegrade sig, svängde skarpt om ett hörn i en liten gränd, med den påföljd att en af de holländska damerna så kraftigt stötte mot en skarp husknut, att hon fick ett ganska obehagligt sår vid tinningen. Med en beundransvärd själfbehärskning och ett leende ansikte, trots att blodet sipprade ganska häftigt ur såret, lät hon sig förbindas, uppmuntrade kamraterna till att fara vidare och begaf sig efter en stund ombunden, blek men leende, i en droska ut till Brucebo, dit de andra gästerna redan anländt.

Egentligen skulle jag vilja ägna ett par spalter åt beskrifningen af fru Bruces i alla afseenden idealiskt belägna och inrättade hem, men det blir ju tyvärr omöjligt. Tänk er en stor hvit, luftig villa, med en viss anstrykning af slottsbyggnad, liggande midt inne i en mörk barrskog. Utanför och inuti öfverallt tydliga spår af en fint kultiverad, konst- och naturälskande kvinnas hand. På planen vid stora trappan komma några stora hundar belåtet gläfsande gästerna till mötes, ett par påfåglar stoltsera i solskenet och några getabockar draga af alla krafter i snöret för att komma de främmande närmare. Inuti huset flyger ögat från det ena konstverket till det andra utan att få tid att stanna och njuta framför de allra vackraste. Högst uppe konstnärinnans ateljé och här och hvar några af hennes egna arbeten. Ni gå genom två rum, komma ut på en loggia och ha en stor gräsplan framför er. Och så framför den, några meter från den djupa granskogen, hela det stora, blånande hafvet med dess

omätliga synvidd, med dess nu spegelblanka yta, som blott manar till vackra milda tankar, i morgon kanske ryter och väcker alla stormande känslor, alla stort och vidtfamnande planer, som kunna dväljas inom en bepröfvad och mogen kvinnas hjärna och hjärta. Mången med mig sade, "detta är mina djärfvaste drömmars idealhem".

På planen mellan hafvet och skogen var återigen en måltid dukad, vid hvilken fru Bruce blef föremål för en lika hjärtlig som spontan och entusiastisk hyllning. Med glaset i hand trädde en och en af de olika nationernas representanter fram och hyllade värdinnan, rösträttskvinnan och konstnärinnan, i ordalag som blott kunna födas af öfversvallande hjärtan inför en storslagen natur. Enkel värdig och hjärtlig stod fru Bruce i sin helhvita dräkt och höjde först ett lefve för vår monark samt därefter för gästerna. Och lika enkelt tog hon emot hyllningen, som ömsom tog humoristiska, ömsom allvarliga vändningar. Mrs Nathan talade på sitt vanliga charmanta sätt för de amerikanska kvinnorna, den svenskfödda amerikanskan Mrs Winslow frambar på bruten svenska för första gången på tjugo år ett svenskt tal med en hälsning från svenskorna i Amerika, till hvilka hon sade sig vilja taga med dagens intryck för att med dem sporra landsmaninnorna till kamp. M:lle Belle från Frankrike erinrade om normandernas och svenskarnas gemensamma förtid, herrarna talade för The Mens League, och fru Schreiber lät af den allmänna entusiasmen hänföra sig att hylla fru Bruce som den moderna kvinnan jämförd med Visbys forna döttrar, ehuru hon, som hon sade, bröt ett löfte och förlorade ett vad om att hon ej skulle tala offentligt under Stockholmskongressen. Och så följde tal på tal. Mellan rätterna tog man sig ogeneradt till bondspelmännens toner en sväng, trots att de olika nationernas danslekar på ett mycket internationellt sätt blandades med hvarandra. En verklig fröjd att skåda och en hymn till den eviga ungdomen, sommaren och lifsglädjen var det, när den gråhåriga amerikanaren Mr Nathan, damernas alltid lika artiga kavaljer, förde den ståtliga värdinnan i en improviserad, otvungen men just därför så naturligt vacker menuett midt på den grönskande ängen, omgifven af en entusiastisk skara, bland hvilka säkert många af de yngre önskade att med de gråa håren få behålla så mycken ungdomlighet som de båda dansande.

Infärden till staden företogs under en än mer animerad stämning, och vid hamnen hade åter regementsmusiken ställt upp sig för att än en gång hedra de utländska gästerna med nationalhymnerna. "Hela Visby" var nere, blommor gåfvos och mottogos med samma hjärtlighet, lefven höjdes för Visby, för fru Bruce och för rösträtten. En folkskolas orkester, som händelsevis återvände till Stockholm med samma båt, stämde upp "Du, gamla, du fria", och så lade båten loss.

De sista vi sågo af Visbys befolkning voro fru Bruce, som med ungdomlig spänstighet, följd af de öfriga Visbydamerna och några utländskor, hvilka stannade kvar, sprungit ut på den sista utskjutande punkten af kajen

ICKE MERA GRÅTT ELLER URBLEKT HÅR!

Genom den enastående upptäckt, som gjorts vid den välkända hydropatiska anstalten Bromley i England, är nu enhver i stånd att på kort tid återgifva hvitt, grått och urblekt hår dess rika, naturliga färg utan bruk af färgningsämne. En intressant illustrerad bok, innehållande den officiella beskrifningen på denna nya och underbara upptäckt, sändes diskret gratis till enhver mot dubbel porto från RELIXIR-DEPOTEN, 27 ROSLAGSGATAN, STOCKHOLM.

Rekommendation: "Till Relixir-Depoten, Stockholm — Jag får således instämma i det omdömet, att detta är ett underbart medel och jag kan med tillförsikt rekommendera det åt dem, som önska befria sig från grått hår o. utbyta det mot dess naturliga färg. Stockh. 18 Jan. 1911. Vict. Fredell, v. Häradshöfding.

och entusiastiskt viftade med rösträttsflaggan så länge vi kunde urskilja konturerna af staden.

Samma älskvärda gästfrihet bereddes oss på återvägen, och morgonen därpå skildes alla från Visbybåten med ett minne som säkerligen skall blifva varaktigt och som i hög grad skall bidra till intresset för vårt land och för det gemensamma sträfvandet. *Gerda Marcus.*

L. K. P. R:s centralstyrelsemöte.

Till svar på de anmärkningar, som här nedan göres på Dagnys referat af L. K. P. R:s extra centralstyrelsemöte den 20 dennes få vi framhålla, att vi vid återgifvandet af det i dagspressen för synliga referatet ej kände oss så bundna af ordalydelsen, att vi icke ansågo oss kunna tillfoga ordet »endast» framför det angifna antalet af 42 närvarande styrelsemedlemmar, då detta frapperade oss såsom lågt, när centralstyrelsen vid detta laget räknar mera än 160 ordinarie medlemmar. Något meddelande om att siffran 42 var oriktig hade icke gjorts. Att ordet »enhälligt» af oss uteslöts, var naturligtvis icke på något som helst sätt ett »misstroendevotum», som det här nedan tydes till, mot centralstyrelsens presskommitté, som skickat ut referatet, utan berodde på en — som vi nu inse — felaktig uppfattning af att ställningen förändrats sedan kommitténs referat skrifvits. Efter att saken för oss påpekats inse vi emellertid, att så ej är förhållandet, då ett yrkande, som framkommer efter mötet, ej förändrar förloppet vid resolutionens antagande på själva mötet. Det kvarstår således, att densamma enhälligt antagits, då inga nejrop hördes, såsom Landsföreningens sekreterare i det följande framhåller.

Red.

Till Redaktionen af Dagny.

Med anledning af Dagnys återgivande af pressreferatet öfver L. K. P. R:s extra centralstyrelsemöte anhåller underteknad om plats för följande beriktiganden.

Framför meningen: "42 ombud voro närvarande" har red. inskjutit ordet: "endast." Allra först ber jag då få nämna, att sammanräkningen af närvarande medlemmar och suppleanter ägde rum vid mötets början och att sedan ytterligare 5 tillkommo, hvarför antalet deltagare uppgick till 47. Vidare ber jag få meddela, att deltagarna i föregående ordinarie centralstyrelsemöten utgjort: 1907: 43; 1908: 46; 1909: 64; 1910: 65 och 1911: 74. Medeltalet under dessa 5 år var således 58, hvarför siffran 47 ej kan anses så obetydlig för ett extra centralstyrelsemöte.

Hvad slutligen angår behandlingen af taktikfrågan, så har red. i meningen "antogs enhälligt följande resolution" helt enkelt tagit bort ordet "enhälligt", hvilket innebär ett stort misstroendevotum för de personer, som af centralstyrelsemötet fingo i uppdrag att göra pressreferat öfver mötet. Faktum är att, oaktadt under diskussionen olika meningar gjorde sig gällande, resolutionen antogs enhälligt, d. v. s. utan att något nejrop hördes och utan att votering begärdes. Ordföranden upprepade till yttermera visso sin fråga, om beslutet vore enhälligt, utan att någon besvarade denna fråga nekande.

Stockholm den 30 juni 1911.

Ezaline Boheman,

Sekreterare i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Litteratur.

Privatträdgårdens kalender. En minnesbok för icke-fackmannen af *Rudolf Abelin.* Stockholm, P. A. Norstedt & Söner. Pris 1 kr.

Att trädgårdsböckernas antal växer med egnahemsidéns utbredning och tillämpning är naturligt. Men ofvanstående bok är ej blott ett bevis härpå utan något långt mera: ett nytt och värdefullt tillägg till den uppryckningslitteratur, som startades medan ännu egnahemsrörelsen låg i linda. Ty det lär ej vara för mycket sagdt, att det var Rudolf Abelin som kraftigast tog hand om våra hortikulturella intressen utom fackmannakretsarna, sedan de där — måhända äfven inom dem — länge legat i dväla. Och det är nu så, trots förbittrade gensägor, då ett modernt inslag i hortikulturen från amatörhåll göres — att skall en uppryckning på detta område komma till stånd, duger det ej att reservera den för skrået. Föreliggande lilla bok vänder sig just till "icke-fackmannen" med råd och upplysningar. Förutom att dessa äro klart och instruktivt gifna, bli de särskildt öfersiktliga och användbara genom bokens uppställning som trädgårdskalender.

Antagligen på grund af sina föregående arbeten har Abelin uteslutit några viktiga punkter, t. ex. om jordens beredning genom gräfning resp. djupgräfning. Detta var skada. Däremot har en viktig angränsande fråga berörts, den moderna konstgödslingen, en stor fördel, då kännedomen om dennas nytta — för att ej säga nödvändighet — ännu är alltför litet spridd. Äfven en distraktion af förf. är det troligen, då han, med omkastandet af det vanliga förhållandet, tillråder gödsling af fruktträden med tomasfosfat om våren och superfosfat i augusti. Det torde också böra anmärkas att förf. för gödsling af krukväxter rekommenderar "Clays Invigorator", ett utländskt fabrikat, som genom senaste års vetenskapliga analyser visat sig vara af ringa värde. Däremot har förf. aldeles förbigått det vida öfverlägsna och därtill inhemska Plantogenarringssaltet, enligt samtidigt verkställda prof det verk sammastad af alla liknande i marknaden förekommande preparat. Sedan våren 1910 har detta alltigenom ärliga fabrikat förts i handeln af Plantogenaffären i Stockholm, numera på grund af ökad omsättning till nedsatta priser. Ej heller har förf. med ett ord omnämnt de sammansatta konstgödningsämnenas stora betydelse för den lilla trädgården, äfven detta plantogenaffärens specialitet.

De olika kulturerna, blommor, grönsaker och frukt, behandlas måhända icke med samma utförlighet och sakkännedom, blommorna kanske styfmoderligast. Att förf. t. ex. ignorerar en af våra allra modernaste blommor, den vinterblommande s. k. amerikanska nejlikan, i vårt solfattiga land af både estetisk och ekonomisk betydelse, vittnar härom. Och att sätta chrysanthemumsticklingar i mars är aldeles för sent. Januari är sista månaden, om man vill ha blommor under novembers och decembers solfattiga dagar. Hvad sedan frilandsfloran angår, är det påfallande att förf. blott snuddar vid de moderna Violas, mångåriga doftande penséer, en formlig vinning för blomstervärlden. För den rationella behandlingen af luktarten — vår kanske populäraste blom-

Annonsera i Dagny!

MÄLARBADET

11 Handverkaregatan 11.

BAD-TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING

1:a klass i alla afscenden.

OBS.! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 3814 — 38 15

A. T. 93 43 — 93 44

ma — tycks förf. stå ganska främmande, då han anser, att "de kunna vara i blom redan den 15 juli". En hel månad för sent! I vår trädgård stå de i år i blom sedan den 1 juni.

Grönsakskulturerna behandlas klart och tillförlitligt. Men nog är det dristigt att utsätta tomatplantor redan i sista hälften af maj. Emellertid är det egentligen i frukt-trädgården vi stanna tacksamt lyssnande till förf:s djupa och vidsträckta sakkännedom, dock mot trädens besprutande med karbolineum efter blombladens affallande vågar jag en liten invändning. Det rika sorturvalet öfverensstämmer ej med hushållningssällskapens knappa fruktlistor. Man har ju länge klagat öfver att Abelin ej vill medverka till minskande af sortantalet. Är detta männe just ej en fördel? För massodlingar må nämnda fruktlistor gälla, men om någonsin bör väl i "privatträdgården" ägarens smak och ekonomi ha ensam bestämmanderätt. Eller skall äfven på detta område den beryktade förbuds-lagstiftningen intränga? För öfrigt komma ju den enskildes experiment och rön alltid landet till godo. Af egen erfarenhet vet jag dessutom, att sorter, som yrkespomologer frånrådet, visat sig mest lämpliga. För kännedomen om dessa sorter har jag att tacka en af vårt lands förnämsta pomologer, öfverste Herman Bursie. Men hvar stå sådana förträffliga sorter här i landet att få och hvar "dvärgträden med 90 cm:s stam"?

Från den vanliga trädgårdslitteraturen skiljer sig denna lilla bok — liksom förf:s öfriga — genom den kultiverade, ofta kåserande stilens trefliga retouche. E. N—g.

Fruktkonservering. Af *Nils Sonesson*. (Fröléens Handböcker Nr 17). Pris 1 kr.

Fröléens förlag har riktat sin handboksserie med ännu en ekonomisk-praktisk rådgifvare. Förf., försöksassistent för Sveriges pomologiska förening, har hämtat initiativt från Mertens-Jungens Obsteinkochbüchlein, den bok, som ett tiotal år tillbaka för fruktens betydelse och användning i Tyskland skapade en ny ekonomisk åskådning. Den tyske förf:s rika erfarenhet har S. dels meddelat i öfversättning, dels med stöd af egna rön riktat och tillämpat på svenska förhållanden på ett alldeles förträffligt sätt. Klart och instruktivt — med belysande illustrationer — behandlas de många skilda konserveringsmetoder genom hvilka frukten bäst bevaras till förmån för kassa, bord och hälsa. Denna lilla billiga bok gör frukten från att vara en lyx till lättåtkomlig för en hvar. Och detta är helt enkelt en nödvändighet nu, då dess hälso-för att ej säga lifsförämjande betydelse alltmer börjar inses: den fagra myten om Iduns äpplen afläst och tolkad på vår tids praktiska språk. Synnerligen förtjänstfullt är därför förf:s "Slutord", där han med afseende på enkelhet och billighet indelar de framställda metoderna efter de hushåll, där trädgårdsprodukter 1) säljas, 2) konsumeras, 3) köpas. Härigenom förvandlas den ofta debatterade moderna uppfattningen om förhållandet mellan utgifter och vinst i detta fall från utopisk till kontrollerad.

Det är blott att önska, att denna förf:s första vegetabiliska vägledning måtte utsträckas äfven till öfriga trädgårdsprodukter. Ty — för att citera ett uttryck af honom själf: "Vårt land har ej råd att så tanklöst som hittills handskas med en af sina rikedomar". E. N—g.

Alkohol fria måltids- och läskedrycker. Recept samlade och utgifna af *Gertrud Bergström*. P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm. Pris 40 öre.

Titelns första modärnt sociala ord gör förvisso vidare rekommendation öfverflödigt, helst förf. redan förut är fördelaktigt känd (se Dagny 1911 nr 6). Men att den, som är kätterskt djärf nog att i allmänhet våga något reagera just mot detta förtrollande ord, likväl finner boken ypperlig — endast alltför liten — genom sina fruktrecept, kan kanske betraktas som en ytterligare spridnings-"spark". Dock, frukt förtjänar en förnämre uppskattning än den negativa som surrogat. Högre siktar den i vår ej blott moraliskt-hygieniska utan ock estetiska tid, ty symbolismen i Iduns och Hesperidernas gyllene äpplen bevakar väl annan skatt, ett kosmetiskt maktmedel af universellt bestående värde i alla tiders eviga kamp för det bästa i tillvaron: lifvet.

E. N—g.

Efteråt.

Kongressens klang- och festvecka — det finns för oss kvinnor blott en kongress — är längesedan förbi. Äfven för dem hvilka buro dagens tunga och hetta står väl minnet af den som en fest.

De som på dess första dag med en viss skamkänsla under anhörigas och vänners lätta eller bitande spefullhet fäste på sig kongressmärket lärde sig under den veckan att dag för dag med höjdt hufvud bära det som en hederslegion. De ljumma, de likgiltiga, de tveksamma värmdes, lifvades, styrktes af alla dessa utländska kvinnliga förmågors eldiga, humoristiska, praktiska eller djupt allvarliga, alltid medryckande utläggningar af de solklara skälen för kvinnans politiska rösträtt. Det var sant, det var godt, det var rätt allt hvad som anfördes, och den tro som besjälade talarinnorna tände an hvar det behöfdes.

Vi svenskor voro nog i början en smula besvikna öfver att våra "egna" mest höllo sig i skymundan. Tills vi förstodo att "det måste väl så vara". Icke kunde de förneka vårt kända nationallöfte, vår alltför stora försynthet! Mest grämde vi oss öfver frånvaron af vår L. K. P. R:s högt värderade ordförande, hon som nu efteråt lagt sten på börda genom att afgå från sin ledareplats.

På två eller tre undantag när var det idel främmande tungor. Det hade icke skadat om det talats lite mera svenska till de otrogna systrarna på de offentliga mötena, kanske hade då ännu flera prosolyter strömmat till baneret! Det var icke utan att det hviskades och knotades i vråna. Voro vi icke öfvervägande skandinaver —.

Men så kom talet framför alla tal. Stiget ur ett svenskt kvinnohjärta, gick det rakt till våra hjärtan, och vi glömdes alit och läto oss nöja. De, som endast kunnat läsa det, skola aldrig förstå den betydelse det mjuka, varma tonfallet inlade i dessa på vissa håll med afsikt misstydda tankar öfver den stora tidsrågan. Vi, som hade lyckan höra det, skola aldrig förgäta det djupa intryck det gaf oss. Men hur många af oss förstodo i den stund, då vi sågo den frejdade författarinnan bestiga talarestolen, hvilken verklig bragd hon därmed utförde?

Att hon icke var emot oss hade vi väl dunkelt anat, och att hon nu öppet var med oss föll sig så naturligt.

Frikostigt har hon alltid skänkt af sitt genis gåfvor, men dessa gåfvor ha varit hela folkets. Det hon gaf i den stund, då hon steg ned från sin olymp och modigt ställde sin populära personlighet i breschen, det gällde utslutande hennes medsystrar, de förbisedda, de förhånade, de oförstådda. Hon hade tänkt deras tankar och sett deras ojämna kamp, och hon hade förstått dem. Och när hon nu offentligt inför all världen gaf dem sitt uppmuntrande tillrop: jag inser att ni har rätt, och jag vet att framtiden skall ge er rätt en gång, då hängde hela detta stora auditorium som ett enda väsen andlöst lyssnande vid hennes läppar. Ännu när hon tystnat varade förtrollningen, men så bröt jublet löst och tycktes aldrig vilja upphöra. Hade de rösträttsifrande svenska kvinnorna i det ögonblicket haft en gemensam hand och en tunga för att tacka Selma Lagerlöf!

Hon hade visat oss hvad som varit och hvad som kommer att ske. Hon hade fört oss upp på höjderna och gifvit oss en vision af det förlofvade landet, som väl aldrig skall beträdas af någon af de närvarande — vi äro ju blott i början af vår långa ökenvandring.

Reverend Anna Shaw var icke den som ledde oss ned igen i de skumma dälдер, där vår hvardagsvandring går. Under hela kongressen var det hon som, sedan hon i ljuset af sin egen överlägsna personlighet gjort oss till eländiga små kryp af noll och intet värde, brukade taga oss och lyfta oss upp till svindlande rymder, där hon själf är hemma.

Mrs Snowden med sin unga vältalighet, Anita Augspurg med sin övertygande klarhet, Rosika Schwimmer med sin sprudlande humor, Mrs Chapman Catt slutligen med sina slående paradoxer och sin fina värdighet, jag nämner endast i förbigående dessa få, till hvilka vi stå i så stor tacksamhetsskuld för alla de bestående värden de gifvit oss med sina tändande ord.

Alla dessa och alla de onämnda, med hvilkas ansikten vi hunnit blifva förtrogna, de hafva nu dragit bort, och vi skola väl knappast någonsin återse dem, vi som nu åter förskingrats i landets tusen hem; men det gör godt att veta att de existera någonstades på världsgloben, alla dessa intelligenta, framstående förmågor, som till sitt sista andetag skola hålla vår fana högt. Och vi komma hädanefter att glädjas, när helst vi se deras namn bäras fram på ryktets eller bifallets vingar.

Det är alltid en vinst att ha stått i kontakt, om än så ytlig, med några representanter af den kvinnliga världshär, som därute på skilda fält strider för samma mål som vi under samma eller likartade svårigheter. Det ger mod att bära det som måste bäras, de tunga söckendagar, som följt efter kongressens slut. —

Sigrid Platen.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

C. S. A:s utbildningskurs för socialt arbete. Centralförbundet för socialt arbete har utsändt program för sin tredje utbildningskurs för praktiskt socialt arbete. Kursen, som varar från den 1 oktober till omkring 1 juli, är liksom sina föregångare afsedd för personer som vilja ägna sig åt bostads- och hemarbetsinspektion, fosterbarnsinspektion och annat barnavårdsarbete, socialt arbete vid fabriker o. s. v., eller som i allmänhet önska förvärfva social kunskap.

Ämnen och lärare äro: allmän hygien med tillämpad kemi och fysik och bakteriologi, hufvudlärare fröken Kerstin Hesselgren med biträde af ett flertal specialister, fysiologi dr Inez Laurell, födoämneslära fröken Hesselgren, barnavårdslära dr Laurell, samaritkurs med anvisningar för sjukvård i hemmet fröken Selma Henricson, byggnadslära arkitekt R. S. Enblom, författningskunskap dr G. Virgin, socialpolitik aktuarien fil. lic. M. Marcus, fattigvård hufvudlärare redaktör G. H. von Koch, biträdd af specialister. Praktiska öfningar företas i diarieförning, registrering, protokollskrifning o. s. v. och kurser anordnas i spädbarnsvård och matlagning, lämpad för anstalter. Vidare besökas ett stort antal kommunalhygieniska institutioner, fattigvårds- och barnavårdsanstalter, allmännyttiga bostadsföretag och industriella verk. Dessutom beredes för hvarje elev efter genomgången kurs tillfälle till deltagande i något praktiskt-socialt arbete (exempelvis vikariat vid barnhem, arbeterskehem, bostadinspektion, byråarbete), omfattande en tid af minst 4 veckor.

För deltagande i kursen, hvars pris är 250 kr., fordras att ha fyllt 21 år och äga kunskaper, motsvarande realskoleexamen. Ansökan, som inlämnas före 1 september, ställes till kursens ledarinna, skolköksinspektrisen fröken Kerstin Hesselgren, Stockholm.

Föreningsmeddelande.

Trollhättans F. K. P. R. fick en alldeles särskild midsommarglädje genom att själfva midsommardagen få som gäster mottaga fröken Martina Kramers och herr och fru Mansfeldt. De talade på eftermiddagen på ett af socialdemokraterna anordnad stort ungdomsmöte och hälsades med ovationer af de tusentals åhörarna. Starka och manande klingade deras ord i den vackra sommarkvällen och skapade en högtidsstämning, som för många af oss blef till ett minne för lifvet.

Då de kära gästerna på söndagen åter lämnade Trollhättan, hade en liten grupp af de "trognaste" rösträttskvinnorna kommit till stationen för att med blommor och lefverop söka uttrycka något af den tacksamhet de kände.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi här med uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utförver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{2}$, 2: 50 för $\frac{1}{4}$, och 1: 25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1911 i sin tjugonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

**GYNNA DAGNYS
ANNONSÖRER!**

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af:

Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

No I, Till Regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelser i Rösträtsfrågan 1905—1906.....	—: 50
” II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex., utgången)	6: —
” III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
” IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
” V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt	—: 40
” VI, Partiuttalanden i kvinnornas rösträtsfråga.....	—: 25
” VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland	—: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn.....	—: 10
Elin Wahlquist: Partipolitiken och kvinnornas rösträtsfråga.....	—: 03
Ann Margret Holmgren: Mor Karin.....	—: 03
Sigrid Kruse: Grannarna	—: 02
Nancy Svanberg: Goda kamrater	—: 03
H. E. Hallberg: Kvinnan i hemmet och samhället	—: 05
Kortfattad ledning för kvinnornas deltagande i de kommunala valen (pr 100 ex.)	—: 68
Sigrid Kruse: Nykterhetsfrågan och kvinnornas rösträtt (pr 100 ex.)	—: 90
Hur kunna gifta kvinnor förvärfva kommunala rättigheter? (pr 100 ex.).....	—: 60
Utdrag ur riksdagens protokoll.....	—: 02
Festskrift utgifven med anledning af Ann Margret Holmgrens 60-årsdag	—: 75
Tidningen Rösträtt för kvinnor.....	—: 10

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm:

No 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
” 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
” 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?.....	—: 10
” 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
” 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? (utgången)	—: 05
” 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
” 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträtsfrågan ...	—: 15
” 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen	—: 05
” 9, Sofi Lindstedt: Hvarför böra religiöst öfvertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen	—: 05
Minneslista (5:te uppl.)	—: 05

Diverse rösträttslitteratur:

Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning.....	—: 60
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen	—: 45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre	—: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt	—: 25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt	—: 25
Karl M. Lindh: Kvinnornas rösträttskraf.....	—: —
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	—: 15

Öfvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från Landsföreningens för Kvinnans Politiska Rösträtt expedition Lästmakargatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—4 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen n:ris 1—9 lämnas 25 proc. rabatt.

Sprid Dagny!

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala

Lärarinnekurs i matlagning och handarbete börjar 30 aug. Anmälan göres före 1 juli. **Lärarinnekurs i matlagning och landt-hushåll**, ny kurs med två term. i Fackskolan och 1 år å Skolans landt-gård, börjar den 30 aug. Anmälan före den 15 juli. **Husmoderskurs** med undervisning i matlagning, sömnad, hälsolära och barnavård, närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 30 aug. Anmälan göres helst före 1 aug. **Specialkurs** (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnavård, börjar den 21 aug. Anmälan helst före 1 aug. **Praktisk Yrkeskurs** för utbildning af kokerskor och hushållerskor, börjar 21 aug. Anmälan göres helst före 1 aug. Anmälan till den **Lärarinnekurs** (endast för skolkök) som börjar i januari 1912, insändes före 1 nov.

Barnavård teoretiskt-praktiskt i Fackskolans barnhem 1—3 mån. Tryckt program på begäran gratis och franko.

Program 17 och 18 gälla.

Inspektör: Professor O. Hammarsten.

Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

Annonsera i DAGNY!

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr nm.)

Van Linnesömmerska

önskar sy i familj. Svar märkt »Vera», Stockholm I.

Ung engelska

af god universitetslärarfamilj och med af intyg bestyrkt undervisningsvana önskar guvernantplats i svenskt hem. Närmare upplysningar erhållas genom hänvändelse till docent M. Lamm, Uppsala.

Kvinnlig gymnastikdirektör,

centralist, nyss återkommen från en 2 månaders utländsk resa med patient, önskar under sommaren anställning. Flera goda rekommendationer från 3-årig frisk- och sjukgymn. verksamhet i utlandet. Svar t. »Ada» p. r. Göteborg 7.

23-årig flicka musikalisk samt kunnig i alla hushållsgöromål söker plats. Svar till M. M., p. r. Höör.

Ung, bildad flicka,

önskar plats som hjälp och sällskap. Kunnig i sömnad, handarbeten, musik, damfrisering samt hushållsbestyr. Svar till »Familjemedlem», Jönköping p. r.

Bildad exam. sjuksköterska,

30 år, med flerårig vana i sjukvård önskar för någon längre tid vårda lindrigt klen person här i Sthlm (ej sinnessjuk) mot mindre ersättning, men där hon kan få vara till nytta, trefnad och känna sig hemma. Svar till »I sommar eller höst», und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

19-årig ingenjördotter önskar den 1—15 sept. plats att ensam sköta hushållet för 2—3 pers. (hjälp t. grofsysslor) eller att hjälpa till med hvarjehanda i större hus. Sv. till »Vänlig», Svenska Dagbladets kontor, Stockholm.

UNG FLICKA ÖNSKAR NU GENAST plats i bättre familj, helst präst-familj på landet, i närheten af Sthlm; för att deltaga i inom hemmet förekommade göromål. Har innehaft dylik plats förut. Svar till: »Villig och anspråkslös», poste restante, Karlskrona.

Ung, bildad fru

söker husföreståndarinneplats hos äldre gentleman i Stockholm. Muntliga rekommendationer finnas. Sv. till »Ung fru», tidningskontoret, Storgatan 8, Stockholm.

Anspråkslös bättre flicka

van och fullt kunnig att på egen hand förestå ett hem, önskar plats hos respektabel ungherre, änklings eller mindre familj där jungfru finnes. Svar till »32», Västerås p. r.

Tysk lärarinna,

undervisningsvan och med bästa svenska referenser, önskar från 15 Juli ferieplats, helst på landet. Svar till »Språkkunnig», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung värmländska

önskar plats i familj för att gå frun tillhanda. Gärna där barn finnes. Genomgått 8-klassigt läroverk samt slöjd- och hushållskurs. Platsen kan tillträdas när som helst. Svar inom den 30 till A. A. L., Kristinehamn p. r.

Bildad, praktisk och gladlynt ung dam,

fullt kunnig och van att sköta ett ordentligt hem önskar värdinneplats nu eller 1 Sept. Utm. ref. Svar till »Trefnad och ordning», Sundsvall p. r.

Språkkunnig ung fru

önskar som sällskap och hjälp medfölja bildad dam e. fam. på utländsk resa e. till badort. Svar till »E. E. 26» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

En 17 års flicka,

som aflagt realskoleexamen med fina betyg, önskar ferieläsa med ett eller två barn. Äfven något sykunnig. Sv. till »Realist», Poste restante, Katrineholm, inom 14 dagar.

BÄTTRE FLICKA,

ordentlig och kunnig i matlagning och bakning önskar plats som hjälp i hushåll. Sv. tacks. (helst inom 8 dag.) till »X. Y.», Gäfle p. r.

Observera!

Ett bildadt, medelålders fruntimmer, med godt utseende och glatt humör, önskar förestå hemmet hos en eller flera bättre personer där husmoder saknas eller är förhindrad att själf sköta hemmet. Mångårig praktik i matlagning och i hvad som hörer till ett hems skötande. Finnes barn kan hjälp med läxläsning lämnas. Kunskap i tyska och franska språken. Möbler till ett rum finnas. Liten eller ingen lön önskas, endast hem och verksamhet vinnes. Benäget svar till »Ensam», bedes inlämnas i Hvitvaruaffären, Norrtullsgatan 10 B, Stockholm.

Studentska

önskar till hösten plats i skola eller hem att undervisa företrädesvis i språk. Idkat språkstudier i utlandet. Svar till »Fil. stud. 09», Falun.

Undervisningsvan,

musikalisk lärarinna söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar »Gladlynt — Enkel», Sv. Telegrambyråns Annonsafd., Sthlm, f. v. b.

En frisk, vänlig, ordningsam ställföreträdarinna

för sjuk landthusboder å naturskön landtgdgård i Värmland önskas snarast. Svar till »Landtbrukare», poste restante, Adolfsfors.

En 20-årig anspråkslös finsk flicka,

som genomgått handelsskolan, önskar mot helinackordering plats som barnflicka eller husa för att lära sig svenska. Van att sköta barn och hjälpa frun. Svar emotses före d. 20 Juli till pastor Vallanne, Töysä prästgård, Vasa län, Finland.

Värdinneplats

i mindre hem önskas till hösten af 32-årig prästdotter, med flerårig vana i hushåll. Svar till »Prästdotter» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Bildad ung dam,

maskinskrifverska, ägande utmärkt handstil, kunnig i kontorsgöromål och hvarjehanda, önskar plats hos domare, häradsskrifvare eller affärsman i stad eller på landet. Utm. betyg och ref. finnas. Svar till »Kunnig och Pliktrogen», Sundsvall p. r.

En enkel, bättre flicka,

från godt hem, önskar plats, nu eller längre fram, i bättre familj där hon kan vara till nytta. Har förut innehaft platser där hon deltagit i hvarjehanda göromål. Svar till »Villig och arbetsam», Oskarshamn p. r.

Ung, snabb maskinskrifverska

med skriftl. och muntl. rek. från skrifbyrå och kontor; söker fast ell. tillfällig anställning. Svar märkt: »Event. Stenograf», Tidningskont., Södermalmstorg 7, Stockholm.

Ung flicka

önskar för sommaren plats i präst- eller herrgård som hushållselev. Sv. med prisuppgift till »A. H. E.», p. r. Kristianstad.

Bättre flicka

önskar plats i familj, genomgått hushållskurs. Svar inom 8 dagar till »Familjemedlem», Karlskrona, p. r.

En 17 års flicka

önskar plats att gå matmodern tillhanda. i hem där jungfru finnes. Gör gärna en husas sysslor. Sv. emotses tacksamt t. »ELSA», Bergmans färghandel, Köping.

Undervisningsvan

småskolelärarinna önskar under sommaren plats i familj att läsa med ett å två barn. Är äfven villig deltaga i hushållsgöromål. Svar till »Undervisningsvan», Kärsta p. r.

Vik. ämneslärarinna

anställes vid statens samskola i Vadstena från inst. hösttermins början. — Ämnen: matematik (klass 2), fysik (5, 6), geografi (1, 3, 6), historia (1, 2), modersmål (4); eventuellt andra ämnen. — Ansökningar, ställda till K. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk, insändas snarast till rektor Lundberg, Vadstena. — Rikst. 86.

LEDIGA PLATSER.**Tandtekniker,**

kvinnlig, erhåller plats 1 september i större sjöstad ej långt från Stockholm. God kunnsighet i kautschukarbeten. Svar med lönepretentioner till »Dental», Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs Torg, Stockholm.

Hushållerska

(ej under 35 år), erfaren och pålitlig, samt fullt hemmastadd att på egen hand sköta ett bättre landt-hushåll, får plats hos ungherre 1 okt. Betyg, fotografi och löneanspråk sändes till »Egendom», Grimeton p. r.

Kvinnlig Stenograf

och maskinskrifverska med god skolunderbyggnad och någon kontorsvana erhåller nu genast plats i liförsäkringsbolag.

Svar med ålders- och referensuppgift samt lönepretentioner till »Pålitlig korrespondent», Dagens Nyh., Hufvudkontor, Stockholm.

Vid större mekan. verkstad

i landsorten finnes plats ledig att tillträdas genast för kompetent Stenograf och Maskinskrifverska, van vid tysk korrespondens. Personlig ansökan vid Remingtons Platsanskaffningsbyrå, Hamngatan 10, Stockholm.

Länssjuksköterskeplatsen

i Bergsjö i Gefleborgs län, är ledig. Lön 600 kr. pr år jämte 50 öre om dagen och allt fritt vid vård af vanliga sjukdomsfall; vid epidemisjukvård däremot intet dag-arvode. Fordringar: genomgången fullständig sjuksköterskekurs och vana vid epidemisjukvård. Ansökning, åtföljd af meritförteckning, frejd och läkarebetyg insändes till förste provinsialläkaren A. J. Larson, Gefle.

Fotografer!

Skicklig negativ Retuschös erhåller pl. hos Swante Hæger, Strömstad.

Stenograf & Maskinskrifverska

fullt kompetent att stenografera på svenska samt engelska eller tyska erhåller anställning omedelbart eller senast den 1 Juli.

Ansökningar innehållande uppgift om ålder, föregående verksamhet samt löneanspråk insändas till

GRAHAM BROTHERS
Stockholm.

En bildad flicka,

som är barnkär och villig deltaga i husliga göromål på landet, där jungfru finnes, får plats om anmälan med betygsafskrifter jämte foto och lönepretentioner insändas under adr.: »Dalarne Juli 1911», Västanhede. p. r.

Lediga platser.

Vid Stockholms Stads Nya Sinnessjukhus kungöres härmed ett antal öfversköterskeplatser till ansökan lediga. Sökanden skall vara examinerad sjuksköterska samt ha genomgått kurs i sinnessjukvård. Lön 500 kr. med fem ålderstillägg å 100 kr., att utgå med 3 års mellanrum samt allting fritt. Äfven öfversköterskelever mottagas.

Ansökningar åtföljda af läkarebetyg, frejdebetyg samt tjänstgöringsbetyg insändas till öfverläkaren, Långbro sjukhus, Elfsjö. Närmare upplysningar meddelas af förstärkandarinna, kvinnopaviljongen.

Bättre Flicka,

gärna syster eller sköterska, erbjudes angenäm vistelse under Juli med familj å hotell i Saltsjöbaden med skyldighet att vårda och sällskapa med 2 barn. De allra bästa referenser erfordras. Svar genast till »4 $\frac{1}{2}$ —6 $\frac{1}{2}$ år», under adress S. Gummælius' Annonsbyrå, Stockholm. f. v. b.

En enkel, bildad Flicka får plats att under Juli, Aug. sköta hushållet (ensam) på landet för 2 damer och två barn, 12—4 år. Svar till »Familjemedlem», p. r. Stockholm.

Skicklig kokerska

något kunnig i fransk matlagning och franska språket önskas till svensk familj bosatt i Paris från 1:sta Oktober. Vidare meddelar Fru Unger, Brevik via Saltsjöbaden. Riks Tyresö 8.

**DAGNY,
KVINNORNAS BÄSTA
PLATSANNONSTIDNING****Å Fredrika Bremer-
Förbundet**

finnas anmälda flera goda lärarinnepplatser till hösten för personer med undervisningsvana och förmåga att ge musiklektioner. Mottagningstid kl. 12—3.

Skicklig Modist

erhåller fast anställning, om anmälan göres Hattafdelningen n. b., A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan, Stockholm.

**En anspråkslös
bättre flicka**

får plats i liten familj på landet nära Stockholm mot fritt vivre att undervisa en 9 års flicka i vanliga skolämnen och musik, samt hjälpa frun med lättare sysslor. Svar till J. S., Väsby, poste restante.

Bildad, huslig och ordentlig Flicka får genast plats att sköta ensam ämbetsmans hem. Svar, helst med foto, till »Hemtrefnad», Tidningskontoret Storgatan 8, Stockholm.

Bildad flicka

som under sommaren vill vistas på landet, kan mot fritt vivre erhålla plats i Dalarne att gå frun tillhanda med förefallande göromål. Jungfru finnes. Svar till kapten Bengtsson, Holsåker.

**Medelålders
klen fru**

önskar en enkel bättre flicka som hjälp och sällskap, samt att på egen hand sköta hemmet. Svar till »25—30 år», Tidningskont., Odengatan 63. Stockholm.

Maskinskrifverska

kan få vikariera 2 månader hos A. B. Ahlsell & Ahrens, Mästersamuelsgatan 32. Anmälan 9—11.

Skicklig Maskinskrifverska

erhåller genast anställning vid Remingtons Skrifbyrå, Hamngatan 10, Stockholm.

**Duglig Stenograf o.
Maskinskrifverska**

får plats i härvarande större försäkringsbolag. Sökande bör hafva genomgått högre flickskola och vara hemma i tyska. Den, som dessutom är kunnig i engelska och franska, har företräde. Svar, med betygsafskrifter och uppgift å ålder, familjeförhållanden och referenser, till »Perfekt», Dagens Nyheter, Gustaf Adolfs torg.

Hushåll — Bokföring

För skötande af mindre ungarlshem önskas snygg, trefflig, huslig, yngre person, som äfven är villig utföra något bokföringsarbete. Hjälp till gröfre sysslor. Fullständiga svar med fotografi torde sändas till »Hem och hemarbete», Dagens Nyheter, Gust. Ad. torg, Stockholm.

**Kvinnliga
arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,
54 Drottninggatan.

**GYNNA ALLTID DAGNYS
ANNONSÖRER!**

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4 | 1 | 0
| 2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL**, fina världens favorittvål.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Andrea Eneroths Handarbetskola

Karduansmakaregatan 8 B, 1 tr., Stockholm. Allm. Tel. Brunkeb. 4536.
Ettårig lärarinnekurs, omfattande fyra afdelningar.
Terminskurser i konstsoömnad, linnesoömnad och klädsömnad. Utförligt prospekt sändes.
Anmälningar mottagas nu alla dagar, utom måndagar, $\frac{1}{2}$, 12— $\frac{1}{2}$, och skriftligen till nästa termin, som börjar i september.

— — Vid — —

Professor Unmans Institut
börjar 2 Okt. ny (ett-årig) kurs i *Massage*
och *Sjukgymnastik*. Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Prenumerera på posten eller tel.
Ö. 3275 på

Mönstertidningen Konstslöjden i Hemmet.

Pris 3.50 pr år, 12 häften. Lösnummer 30 öre. Innehåller mönster till broderier, väfnader, läderplastik, gyllenläder, drifning i metall, målning på porslin, trä, m. m.
Prenumeranter få begära mönster.
Äldre årgångar realiserar.
Red.: Valhallavägen 19, n. b.,
Stockholm.
OBS.! Sommaradress: Visby.
Filia: Haparanda.
G. o. A. MEUKOW.

Hvad skola vi dricka?

Studera *Gertrud Bergströms* recept å
**Alkoholfria
MÅLTIDS- och LÄSKEDRYCKER**

**P. A. NORSTEDT &
SÖNERS FÖRLAG...**

Pris 40 öre. (S. T. A. 273284)

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgat. 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Skandinavisk Konstslöjdsförsäljning, STOCKHOLM, 27 Klarabergsgat. 27.

Handarbeten, rikt urval
Nationaldräkter, tyger
och tillbehör
Träslöjd, stort lager
**National- och Garne-
ringsband**, egen till-
verkning.

HERM. HAMNQVIST

Kungl. Hoffotograf.

Biblioteksg. 11, Stockholm.

1 dussin kabinettsfotografier, matt
papper, 12 kronor.

Annonsera i DAGNY.

OBS.! Fredrika OBS! Bremer-Förbundet.

Å Fredrika Bremer-Förbundet
finnas anmälda lektionsgivare, in-
och utländska, hushållsbiträden af
olika slag, barnfröknar, kontorsbi-
träden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12—4.

Adr. Drottninggatan 54, Stock-
holm.

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Sju präktiga äfventyrsböcker för barn o. ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom.
Fritt efter Jules Verne af Alfred
Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelln. Kar-
tonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning
af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illu-
strationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling
sagor af
Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris
75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn
och ungdom. Fritt
efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrati-
oner af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och
ungdom af Marie Lou-
Charles G. Gordons lif och stordåd,
ise Gagner. 304 sidor,
33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn
och ungdom. Bear-
betning efter Kaptan Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor. 39
illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och
berättelser
af Harald Östenson. 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre
Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

KVINNOR I DET SOCIALA ARBETET.

**CENTRALFÖRBUNDETS FÖR SOCIALT ARBETE UTBILD-
NINGSKURS** för praktiskt socialt arbete, exempelvis **bostads-
inspektion, fosterbarnsinspektion** ell. annat barnvårdsarbete,
vice värdskap i arbetarebostadshus m. m. börjar nytt arbetsår
1 oktober — 1 juli.

**PRAKTISK OCH TEORETISK SOCIALHYGIENISK UTBILD-
NING.** Ettårig kurs. Pris 250 kr. Prospekt rekvireras hos
C. S. A:s byrå, Lästmakaregatan 6, Stockholm.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

- Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester*.
- Finlands kvinnor som medborgare. Föredrag vid rösträtts-
kongressen af dr *Tekla Hultin*.
- Ett tack från L. K. P. R.
- L. K. P. R. och den politiska neutraliteten. Af *Ebba von
Eckermann*.
- Uppsala mottar den internationella rösträttskongressen. Af
Amå.
- Rösträttskongressisternas Visbyfärd. Af *Gerda Marcus*.
- L. K. P. R:s centralstyrelsemöte.
- Rudolf Abelin: Privaträdgårdens kalender. — Nils Sonesson:
Fruktkonservering. — Gertrud Bergström: Alkoholfria mål-
tids- och läskedrycker. Anm. af *Ellen Nordenstreng*.
- Efteråt. Af *Sigrid Platen*.
- Insänd litteratur.
- Notiser.
- Föreningsmeddelande.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**